

ข่าวประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110 โทรศัพท์ 0-2649-5005 ภายใน 5666
โทรศัพท์/โทรสาร 0-2258-0311

ข่าวจากหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับประจำวันที 27 เดือนมกราคม พ.ศ.2551 หน้า 23

ศูนย์สารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ ได้จัดระบบข่าวสิ่งพิมพ์ สนใจดูที่ได้ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

ชีวิตตัวอย่างสร้างอนาคตชาติ 'ปราชญ์ชุมชน' ครูสอนให้สุขด้วย 'พอเพียง'

ศ.ดร.วิรุณ ตั้งเจริญ

จากแนวคิดจัดตั้ง "วิทยาลัยโพธิวิชชาลัย" ชั้นที่ ด. หนองหมากฝ้าย อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว โดย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มศว) เพื่อสร้างคนให้ เข้าถึงหลักปรัชญา "เศรษฐกิจพอเพียง" ที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานแก่คน ไทย เพื่อเป็นสถาบันการศึกษาแนวใหม่ที่ต้องการให้ บัณฑิตรู้จักความพอเพียง และรวมถึงร่วมกันดูแล โลก-ดูแลสิ่งแวดล้อมนั้น คนในชุมชนก็มีส่วนร่วม อย่างสำคัญ

คนกลุ่มนี้คือ "ปราชญ์ชุมชน"

"วิทยาลัยโพธิวิชชาลัย" เพื่อการสร้างคนให้เข้าถึง หลักเศรษฐกิจพอเพียง ที่เป็นการทำตั้งแต่ต้นทาง คือ เริ่มจากศึกษาเล่าเรียน ซึ่งจะช่วยให้สามารถดำเนิน ชีวิตได้อย่างปกติสุข รวมถึงสามารถช่วยแก้ไข วิกฤติการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาในบ้านเมืองได้ คำว่า "โพธิวิชชาลัย" นั้นหมายถึง "สถานที่แห่งแสงสว่างที่ จะสร้างพลังแห่งปัญญาอันยิ่งใหญ่" ซึ่งการดำเนินงาน ตามโครงการนี้เป็นไปโดยการมีส่วนร่วมในรูปแบบ "องค์กรเบญจภาคี" ได้แก่ ภาคราชการ ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และภาคประชาชน

"การให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่แรกเป็นการดี ในเมื่อต้องการขยายความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจ พอเพียงเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ในตอนนี้พื้นที่วิทยาลัยได้ เริ่มการปรับสภาพโดยมีชาวบ้านเข้ามาร่วมทำงาน และทุกคนก็มีความสุขที่ได้ร่วมสร้างวิทยาลัยเพื่อ ถวายทอดและสร้างคนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง" ...เป็นคำกล่าวของ ศ.ดร.วิรุณ ตั้งเจริญ อธิการบดี

และชาวบ้านที่เข้ามาร่วมโครงการ ที่จะมีส่วนร่วมกับวิทยาลัยแห่งนี้ ก็เป็น "ปราชญ์ชุมชน" ของสระแก้ว อย่างเช่น พี่ หึกขุนทด อายุ 62 ปี ที่ใคร ๆ เรียก "ลุงพี" เกษตรกรจากบ้านสองศรีเจริญ ต.หนองหว้า อ.เขาฉกรรจ์ จ.สระแก้ว ลุงพีนั่นอดีตเป็นคนเมื่องนนท์ แต่ภายหลังเลือกชีวิตบั้นปลายของตนเองโดยอยู่กับธรรมชาติอันสงบร่มรื่น ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง บนที่ดิน 80 ไร่ ที่ จ.สระแก้ว

ลุงพีบอกว่า มาใช้ชีวิตที่นี่เพียงลำพังได้ราว 5 ปีแล้ว โดยคนในครอบครัวยังอาศัยอยู่ที่ จ.นนทบุรี ตามปกติ แต่ลูก ๆ ก็จะมาเยี่ยมสม่ำเสมอ โดยที่ดินผืนที่มาอยู่นี้ได้มาด้วยน้ำพักน้ำแรงของตนเองเมื่อครั้งเป็นพนักงานบริษัทปูนซิเมนต์ไทย ซึ่งเคยทำงานอยู่ที่นั่นร่วม 30 ปี

"เมื่อเกษียณก่อนอายุ ได้เงินมากกว่า 2 ล้านบาท ก็เก็บไว้สำหรับลูกส่วนหนึ่ง และอีกส่วนเป็นเงินออมส่วนตัว ในธนาคารไว้ใช้จ่ายยามแก่เฒ่า นับตั้งแต่ 5 ปีที่ผ่านมา ยังไม่ได้แตะต้องเงินก้อนนั้นเลย"

หลังไปร่วมอบรมเรื่อง "เศรษฐกิจพอเพียง" ที่ศูนย์ศิลปาชีพ บางไทร ลุงพีก็ได้แนวคิด ได้ความรู้และนำมาใช้กับที่ดินของตนเอง ซึ่งเป็นที่ดินที่ติดกับฝายน้ำล้นสองศรีเจริญ ที่นับเป็นทำเลที่ดีพอสมควร

เริ่มต้นจากใช้ที่ดินทำนา 10 ไร่ และปลูกไม้ต่าง ๆ อาทิ ใผ่ ขนุน กระทอน มะม่วง พุทรา ฝรั่ง มะขามเทศ และผักสวนครัวสารพัด เช่น ผักบุ้ง ผักกาด นอกจากนี้ยังแบ่งที่ดินทำกินให้กับคนยากไร้ที่มาพึ่งพาอีก 7 ครอบครัว แถมยังออกทุนให้กับบางครอบครัวด้วย ส่วนผลผลิตก็มีสัญญาใจว่าถ้าครอบครัวทำได้ 30 ถัง จะแบ่งให้ลุงพี 10 ถัง หรือหากใครได้ 60 ถัง ลุงพีจะได้ 20 ถัง และหากเป็นหน้าแล้งก็จะปลูกผักไปด้วย

ผักและผลไม้มีกินกันได้ทั้งปี และยังได้มีการแบ่งที่เพาะเลี้ยงกบ-ปลาดุก ซึ่งลุงพีบอกว่า "ทุกวันนี้เรื่องกินไม่ต้องใช้เงินสักบาท" ส่วนเรื่องของใช้ส่วนตัวก็ใช้จ่ายเป็นเงินไม่มาก ไปอบรมที่ไหนเขาให้เสื้อผ้าของขวัญลุงพีก็นำมาใช้ กลุ่มแม่บ้านต่าง ๆ ก็ทำแชมพู ยาสีฟัน น้ำยาล้างจาน น้ำยาซักผ้า มาให้ใช้

"การทำงานเกษตรแบบผสมผสานตรงนี้ เราทำเกษตรอินทรีย์ด้วย โดยทำปุ๋ยอินทรีย์จากหอยเชอรี่เอง ส่วนยาไล่แมลงก็ใช้น้ำส้มควั่นไม้ ซึ่งทำเองทั้งหมด

ผลผลิตจากสวนของเราทั้งดงาม ไม้ผลต่าง ๆ เรา ก็ แจกเด็กแถวนี้กินฟรี เพราะไม่อยากให้เขามาลักกิน ขโมยกิน และสวนตัวเคยเพาะหน่อไม้ฝรั่งส่งนอก เคย ได้เงินวันละ 2,800 บาทมาแล้ว”

ทำเกษตรผสมผสาน โดยใช้เกษตรอินทรีย์ในช่วงแรก ๆ คนที่นี้มองว่าลุงพีบ้า เพราะสวนใหญ่จะปลูกพืช แข็งเดียวกัน อย่างมันสำปะหลัง ข้าวโพด โดยใช้ สารเคมีเร่งการเจริญเติบโต ไล่แมลง และช่วงหลัง ๆ มีการปลูกยุคาลิปตัสซึ่งทำให้ดินแห้งแล้งมาก แต่ก็ ไม่ได้มีใครสนใจ ต่างคนต่างทำกันไป

ลุงพีเล่าต่อไปว่า ลูกสาวตนเองเมื่อมาเยี่ยมทุกครั้งก็ จะร้องไห้ เพราะเห็นพ่ออายุมากแล้ว ไม่อยากให้ ทำงานหนักอีก และชักชวนกลับบ้านเมืองนนท์หลายครั้ง แต่ไม่เคยสำเร็จ เพราะคิดว่ากลับไปก็ไม่มีงานทำ และ รักสวน รักอากาศที่นี่ และงานของตนเองที่ทำอยู่ก็ ประสบความสำเร็จ และมีความสุข ทุกวันนี้ก็มีงาน วิทยากร งานชุมชน งานช่วยชาวบ้านต่าง ๆ ที่มีเข้ามา แบบไม่ขาดระยะ ซึ่งก็ทำให้ได้รู้จักคน มากมาย

ทุกวันนี้ลุงพีเป็น 1 ในคณะกรรมการกองทุนผู้สูงอายุ ของศูนย์ฝึกเกษตรกรรมธรรมชาติ จ.สระแก้ว (บ้าน ดิน) ซึ่งเปิดอบรมเกษตรกรเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงไป แล้ว 9 รุ่น หรือประมาณ 500 คน โดยลุงพีเป็น 1 ใน วิทยากรอบรมหลักสูตร “การพัฒนาตนเองและเกษตร อินทรีย์” และปี 2551 นี้มีโครงการจะอบรมให้ เกษตรกรอีกนับพันคน รวมถึงโครงการปลูกป่าที่ โรงเรียนเขาน้อย เพื่อเป็นการสร้างนิสัยให้เด็กกรัก ดันไม้ด้วย

ปราชญ์ชุมชนรายนี้บอกว่า เกษตรผสมผสาน เกษตร อินทรีย์ เป็นการทำตามแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจ พอเพียง ซึ่งสามารถสร้างความมั่นคงให้กับชีวิตใน ระยะยาว และยังยื่น ขอให้เกษตรกรอย่าใจร้อน อย่า ออยากรวดเร็ว ซึ่งจะสร้างผลเสียหายให้กับธรรมชาติ มากกว่า และให้เชื่อมั่นได้เลยว่าเศรษฐกิจพอเพียงนั้น จะเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม ลดโลกร้อน ในระยะยาวได้อีกด้วย มาเริ่มต้นในวันนี้ก็ยังไม่สาย เกินไป

“ภาคภูมิใจมากที่จะเป็นส่วนหนึ่งที่จะปลูกจิตสำนึกให้ คนในชุมชนรักบ้านเกิด และนักศึกษารักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ซึ่งก็จะทำหน้าที่เป็นวิทยากรประจำฐาน ด้วย และจะพยายามสร้างคนในชุมชนที่เขาเป็น ปราชญ์อยู่แล้ว ให้สามารถทำหน้าที่เป็นวิทยากรได้ ด้วย” ...ลุงพี กล่าวถึงงานที่จะร่วมทำกับ “โพธิวิชา

ลัย” ซึ่งบ้านของลุงพินันเป็น 1 ในฐานปฏิบัติการ
เรียนรู้

โปย เดือนกระโทก วัย 55 ปี เกษตรกรบ้านไทรงาม
ต.พระเพลิง อ.เขาฉกรรจ์ นี่ก็เป็นอีกหนึ่งปราชญ์
ชุมชนสระแก้ว ปัจจุบันเป็นกรรมการกองทุนผู้สูงอายุ
ของศูนย์ฝึกเกษตรกรรมธรรมชาติ จ.สระแก้ว ซึ่งเป็น
เพื่อนกับลุงพินัน และได้เข้าร่วมงานกับโพธิวิชชาลัย
ด้วย

รายนี้เดิมพินันเพเป็นชาวไร่โคราช ภายหลังย้ายมาอยู่
สระแก้วจนวันนี้ก็กว่า 10 ปีแล้ว และบนที่ดิน 10 ไร่ที่
ทำกินในวันนี้ ทำไร่อ้อย ทำนา เลี้ยงสัตว์ เป็นแบบ
เกษตรผสมผสาน และแบบเกษตรอินทรีย์

“ก่อนหน้าเคยใช้ยาฆ่าหญ้า พอเดินลงไปที่นาก็จะ
คันมาก สารเคมีทำให้ข้างขาเปื่อย พอเดินผ่านที่นา
คนอื่นที่ใช้ยาฆ่าหญ้าก็รู้สึกคันเหมือนกัน” เจ้าตัวเอง

เมื่อราวปี 2544-45 โปยได้มีโอกาสไปอบรมเรื่อง
เกษตรอินทรีย์กับเครือข่ายประชาชนสระแก้ว และ
เปลี่ยนมาทำเกษตรอินทรีย์ โดยไม่ใช้ยาฆ่าหญ้า ซึ่ง
เขาบอกว่า เกษตรอินทรีย์ทำให้อาหารการกินดีขึ้น
ผักเก็บกินได้ไม่ต้องกลัวว่าจะมีสารพิษอะไร และ
ผลผลิตต่อไร่มันก็ดีขึ้นเรื่อย ๆ

ที่ศูนย์ฝึกเกษตรกรรมธรรมชาติ จ.สระแก้ว ปัจจุบัน
เขาเป็นวิทยากรเรื่อง “วิถีชาวนา” และเมื่อการก่อสร้าง
โพธิวิชชาลัยเสร็จสิ้นแล้วก็จะไปตั้งศูนย์วิถีชาวนา มี
โรงสีโบราณ ทอผ้า จักสาน และจะบรรยายให้
นักศึกษา ซึ่งเขาบอกว่ารู้สึกภาคภูมิใจมากที่ได้มี
โอกาสถ่ายทอดให้คนรุ่นหลังไม่ลืมวิถีชีวิตแบบ
ดั้งเดิม

“และรู้สึกซาบซึ้งในพระเมตตาของในหลวง ทรงสอน
เรื่องเกษตรอินทรีย์ ทำให้ไม่ต้องใช้สารเคมี เศษ
ใบไม้ใบหญ้าก็ทำเป็นปุ๋ยได้ เลี้ยงสัตว์ก็เอามูลมาหมัก
ทำกากน้ำตาลก็ปลูกอ้อยไว้เองสักสามสัปดาห์ ทำให้
ประหยัดได้มาก ทำให้รู้ว่าการเลิกใช้สารเคมีนั้นเราไม่
ต้องลงทุนอะไรมาก และเรื่องกำไรมันเป็นผลพลอย
ได้ เพราะเราไม่ได้ลงทุนอะไร อย่าไปคิดว่าได้มากได้
น้อย” โปยกล่าว

ด้าน อ้อย ศรีวิจารณ์ อายุ 30 ปี เกษตรกรบ้านหนอง
โสน ต.หนองม่วง อ.โคกสูง บอกว่า บนพื้นที่ 70 ไร่
อาศัยอยู่กัน 4 ครอบครัว ทำเกษตรผสมผสานด้วย
เกษตรอินทรีย์ตามแนวพระราชดำริแบบเต็มพื้นที่ โดย

แบ่งที่ทำนา 5 ไร่ไว้กิน นอกจากนี้ ก็ปลูกไม้ 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง เช่น ไข่ไม้ (ไม้สัก ไม้เต็ง ไม้รัง ประดู่ ฯลฯ) ไข่ผล และไข่พิน โดยเฉพาะไม้ไข่ผล ปลูกผลไม้แทบทุกชนิดที่กินได้ พี่ชสวนครัวทุก อย่าง ไม้ดอก เลี้ยงหมูหลุม ไก่หลุม เลี้ยงปลาในคลอง และ เลี้ยงกบคอนโด ซึ่งทำมานานกว่า 2 ปีแล้ว

ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรอินทรีย์นั้น อ้อยได้มาจากการอบรมที่ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติบ้าน มาบเอื้อง จ.ชลบุรี และศูนย์ปฎิบัติอินทรีย์ที่ อ.แก่งคอย จ.สระบุรี ซึ่งสอนการทำปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยหมัก

“ทำแล้วลดรายจ่าย ทุนเงินที่ซื้อสารเคมีได้เยอะ เช่น เก็บพวกสะเดามาทำฮอร์โมนกำจัดแมลงเอง ประหยัด มาก บางวันใช้เงิน 20 บาท ซื้อของเท่าที่จำเป็นจริง ๆ เพราะของกินทุกอย่างอยู่ในสวนเรา ของใช้ ประจำวัน สบู่เหลว แชมพู น้ำยาซักผ้า น้ำยาล้างจาน ก็ทำใช้เองได้ทุกอย่าง”

อ้อยบอกอีกว่า เปลี่ยนมาใช้เกษตรอินทรีย์แล้วทำให้ เงินเหลือหยอดกระปุกได้มาก และร่างกายก็ไม่ต้องมี โรคภัย รู้สึกซาบซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาก ท่านทรงเป็นห่วงประชาชนจริง ๆ ที่ทรงแนะนำให้ทำ เช่นนี้ ซึ่งต่อให้ปุ๋ย สารเคมี ยาฆ่าแมลง แพงแค่ไหน ก็ไม่ต้องกังวล ตั้งใจแล้วว่าจะทำเกษตรอินทรีย์ไป ตลอด

ส่วนงานที่ศูนย์ฝึกเกษตรกรรมธรรมชาติ จ.สระแก้ว อ้อยเป็นวิทยากรเรื่อง “คนมีน้ำยา” อบรมเรื่องการทำ น้ำยาปลอดสารเคมีที่ใช้ประจำวัน นอกจากนี้ที่สวนที่บ้านก็จะเป็น 1 ในฐานการเรียนรู้ของโพธิวิษชาลัย

“ดีใจมากที่ได้มีส่วนร่วมตรงนี้ โพธิวิษชาลัยจะช่วยให้ ลูกหลานของคนแถวนี้ไม่ต้องไปเรียนไกล ๆ และถ้า ลูกโตขึ้นก็ตั้งใจจะส่งลูกเรียนที่นี่ด้วย” อ้อยกล่าว

ปิดท้ายที่ปราชญ์ชุมชนรุ่นใหม่ สุเวช คำเดชะ วัย 41 ปี เกษตรกรบ้านหนองนกเขา ต.ท่าเกษม อ.เมือง จ. สระแก้ว ที่เปลี่ยนที่ดินที่ใช้ทำนา 2 ไร่เศษ มาทำ เกษตรอินทรีย์ได้ประมาณ 2 ปี โดยได้รับความรู้ี้มาจากศูนย์กสิกรรมธรรมชาติ จ.สระแก้ว (บ้านดิน)

“เมื่อก่อนทำนาใช้สารเคมี พอทำนาเสร็จ ขายข้าวได้ เงินก็ต้องใช้หนี้ค่าปุ๋ย ค่ายา แทบไม่เหลือ เมื่อลองมา เปลี่ยนทำแบบเกษตรอินทรีย์บ้าง ทำแบบธรรมชาติ ไม้ได้ใช้สูตรอะไร ใช้มูลวัว มูลควาย ธรรมชาติ ๆ ใส่เข้าไป หญ้าก็ขึ้นเยอะ และเมื่อเข้าไปอบรมกับศูนย์ฯเรื่อง

เกษตรอินทรีย์แล้วกลับมาทำ ปราบกฏว่าอะไร ๆ ก็
ได้ผลดีกว่าเก่า ก็เลยเปลี่ยนเลย และเข้าไปทำงาน
เป็นเจ้าของที่ประจำศูนย์ฯ ด้วย”

สุขเวชเป็นวิทยากรบรรยายเรื่อง “การทำปุ๋ยจาก
ธรรมชาติ” อาทิ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยหมุ่หลุม โดยที่ปีหน้าจะ
รับอบรมให้กับเกษตรกรที่สนใจอีกนับ 10 รุ่น เป็น
จำนวนนับพันคน

เหตุที่ได้ศึกษาและอบรมเกษตรอินทรีย์ สุขเวชบอกว่า
เพราะเห็นว่าลงทุนไม่มาก ซึ่งการทำนาปกติและการ
ทำเกษตรอินทรีย์ให้ผลผลิตที่ต่างกันมาก คือเกษตร
อินทรีย์ไม่มีค่าใช้จ่าย เกียวข้าวเสร็จแล้วถ้าไม่ขายก็มี
ข้าวกิน ถ้าขายก็มีเงินเหลือเก็บ ส่วนถ้าใช้สารเคมี ทำ
นาเสร็จแล้วขายข้าวก็ต้องไปจ่ายหนี้ แทบไม่เหลือ

กับงานที่โพธิวิษขาลัย เบื้องต้นสุขเวชคงจะทำหน้าที่
เป็นกองหนุนอยู่ด้านหลัง เพราะยังติดงานทำนาและ
งานประจำที่ศูนย์กิจกรรมธรรมชาติ จ.สระแก้วด้วย
อย่างไรก็ตาม เขาบอกว่ารู้สึกดีมาก ๆ ที่มีวิทยาลัยที่
เปิดสอนเรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียง” แบบเป็นเรื่องเป็น
ราว มาตั้งที่ จ.สระแก้ว

“รู้สึกดีใจมาก และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของใน
หลวง พระองค์ท่านทรงเป็นห่วงชาวนา โดยเฉพาะได้
พระราชทานคำแนะนำที่ดีต่าง ๆ ให้พวกเรามากมาย”
สุขเวชกล่าว

ณ วันนี้ เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ บนพื้นฐาน
แนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามแนวพระราชดำริ
ได้รับการยอมรับว่าเป็นสิ่งที่แก้ไขปัญหาของชุมชน ที่
มีอาชีพทางการเกษตรได้ และเป็นที่ยืนยันดียิ่งที่การ
พัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศไทยโดยแนวทางนี้จะมี
การสืบสานต่อ ๆ ไป โดยคนทุก ๆ รุ่น ทุก ๆ กลุ่ม...

รวมถึงโดย “ปราชญ์ชุมชน” กลุ่มนี้ !!.

'โพธิวิษขาลัย' ศูนย์ภูมิปัญญา

บนพื้นที่ 61 ไร่ ของ “โพธิวิษขาลัย” ที่ จ.สระแก้ว
แบ่งออกเป็นโซนต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ โดย
ไม่ได้ใช้พื้นที่มาสร้างอาคารเรียนทั้งหมด แต่ได้
แบ่งเป็น 9 ห้องเรียนให้กับผู้เรียน ได้แก่ “ศูนย์ภูมิ
ปัญญาชุมชน” จำนวน 9 ศูนย์ ใช้ภูมิปัญญาชุมชนเป็น
ฐาน ใช้ “ปราชญ์ชุมชน” ในแต่ละอำเภอที่มีความ
ชำนาญในเรื่องต่าง ๆ เข้ามาสอน และให้ความรู้กับ
นิสิตที่เข้ามาเรียนในวิทยาลัยแห่งนี้

เกณฑ์การคัดเลือกปราชญ์ชุมชนจะดูให้สอดคล้องกับ
แนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” และดูว่าปราชญ์ชุมชน
แต่ละอำเภอมีความรู้ความสามารถปฏิบัติได้จริง
ตลอดถึงถ่ายทอดและอธิบายความรู้ให้นิสิตได้.

สุภารัตน์ ยอดศิริวิชัยกุล / วิชาวิ สมเพราะ :
รายงาน
สรุปเขต พงศ์สถาพร : ภาพ